

พัฒนาการของความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็น
แหล่งที่มาของความรู้ในเด็กวัยก่อนเรียน

นางสาวปภัสนรา รัตตะรังสี

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-631-048-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE DEVELOPMENT OF PRESCHOOL CHILDREN'S UNDERSTANDING
OF PERCEPTION AS A SOURCE OF KNOWLEDGE

MISS PAPASSARA RATTARUNGSRI

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Psychology
Graduate School
Chulalongkorn University

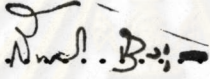
1994

ISBN 974-631-048-8

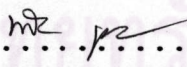
หัวข้อวิทยานิพนธ์ พัฒนาการของความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็น
 แหล่งที่มาของความรู้ในเด็กวัยก่อนเรียน
 โดย นางสาวปภัศสรารัตตะรังสี
 ภาควิชา จิตวิทยา
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์

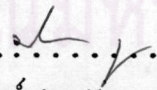
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
 เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

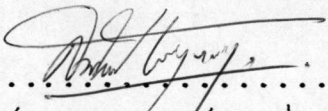
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ ฤงสูวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวัตรณบุศย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์)

..... กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร)

..... กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เอี่ยมสุภาศิต)

ปัทมสรุา รัตตะรังสี : พัฒนาการของความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มา
ของความรู้ในเด็กวัยก่อนเรียน (The Development of Preschool Children's
Understanding of Perception as a Source of Knowledge) อ.ที่ปรึกษา :
รศ.ดร.เพ็ญพิไล ฤทธาภาณนท์, 104 หน้า, ISBN: 974-631-048-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการของความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับการ
รับรู้ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของความรู้ในเด็กอายุ 3-5 ปี และเปรียบเทียบความสามารถในการเข้าใจ
เกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของความรู้ในประเภทการรับรู้ที่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กที่มีอายุมากกว่า มีความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็น
แหล่งที่มาของความรู้มากกว่าเด็กที่มีอายุน้อยกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. เด็กมีความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ด้านการมองเห็น การได้ยินและ
การสัมผัส ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของความรู้ไม่แตกต่างกัน
3. เด็กอายุ 3 ปี และ 5 ปี มีความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็น
แหล่งที่มาของความรู้ของตนเองมากกว่าความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็นแหล่ง
ที่มาของความรู้ของผู้อื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกประเภทการรับรู้ เด็กอายุ 4 ปี
มีความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของความรู้ของตนเองมากกว่าความ
สามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของความรู้ของผู้อื่น อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01 ในสองประเภทการรับรู้ (การมองเห็นและการได้ยิน) สำหรับประเภทการรับรู้โดยการ
สัมผัสพบว่าไม่แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....จิตวิทยา
สาขาวิชา.....จิตวิทยาพัฒนาการ
ปีการศึกษา.....2537

ลายมือชื่อนิติต.....ปัทมสรุา รัตตะรังสี
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C441961 : MAJOR DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY
KEY WORD: PERCEPTION / SOURCE OF KNOWLEDGE

PAPASSARA RATTARUNGSRI : THE DEVELOPMENT OF PRESCHOOL CHILDREN'S
UNDERSTANDING OF PERCEPTION AS A SOURCE OF KNOWLEDGE. THESIS
ADVISOR : ASSO. PROF. PENPILAI RITHAKANANONNE, Ph.D. 104 pp.
ISBN 974-631-048-8

The purpose of this thesis was to study the development of understanding of perception as a source of knowledge in preschool children and to compare their ability to understand perception as a source of knowledge in different types of perception.

The results of the study are as follows:

1. The older children were significantly better than the younger ones in their understanding of perception as a source of knowledge. ($P < .01$)
2. There was no difference in children's understanding of perception as a source of knowledge in seeing, hearing and touching.
3. 3- and 5-year old children understood perception as a source of knowledge for themselves significantly better than for others in all types of perception. ($P < .01$) But 4-year-old understood perception as a source of knowledge for themselves significantly better than for others in seeing and hearing, Touching was not found to be significantly different. ($P > .01$)

ภาควิชา.....จิตวิทยา
สาขาวิชา.....จิตวิทยาพัฒนาการ
ปีการศึกษา.....2537

ลายมือชื่อนิสิต..... ปัทสรพร วัฒนวิจิตร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... นพวิ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์ ที่กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและให้ข้อคิดเห็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องเป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างสูง จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุคย์ รองศาสตราจารย์ประไพพรรณ ภูมิวิสิสาร รองศาสตราจารย์ศิริรงค์ ทับสายทอง และรองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภานิต ที่ให้ความเมตตากรุณาและห่วงใยศิษย์มาตลอด

ขอขอบพระคุณคณาจารย์และนักเรียน โรงเรียนอนุบาลอัมรินทร์ โรงเรียนเทพกาญจนา โรงเรียนสุรวิทยาและโรงเรียนคณะเกษมศึกษา ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

ขอขอบคุณ คุณตลธา จิตตะยโสธร คุณบุษบาบรรณ บัวรอด และคุณนันทารัตน์ ต้นตยวราพันธ์ เพื่อนร่วมรุ่นสาขาจิตวิทยาพัฒนาการ ผู้ซึ่งเป็นปียมิตรที่คอยให้กำลังใจเสมอมา

ขอขอบคุณ พี่ ๆ และน้อง ๆ พยาบาลศิริราชทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือมาตลอด

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้ทุนอุดหนุนในการทำวิจัยส่วนหนึ่ง

และท้ายที่สุดขอขอบคุณ คุณเอปณิตกา รัตตะรังสี ที่ให้ความช่วยเหลือในการพิมพ์วิทยานิพนธ์ตั้งแต่แรกเริ่มจนสำเร็จลงได้ด้วยดี ขอระลึกถึงพระคุณมารดาผู้ให้ความรัก ความห่วงใย และกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนและให้ความรู้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ปภััสสร่า รัตตะรังสี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	36
สมมติฐานในการวิจัย	36
คำจำกัดความในการวิจัย	37
ขอบเขตของการวิจัย	38
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	38
2. วิธีดำเนินการวิจัยและวิธีรวบรวมข้อมูล	39
กลุ่มตัวอย่าง	39
การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	39
การออกแบบการวิจัย	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
วิธีดำเนินการวิจัย	43
การรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	47
การนำเสนอข้อมูล	48
3. ผลการวิจัย	50
4. อภิปรายผลการวิจัย	68
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	78

หน้า

บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.	89
ภาคผนวก ข.	93
ประวัติผู้เขียน	104

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของความรู้ในแต่ละระดับอายุ และในแต่ละประเภทการรับรู้ 51
2. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางชนิดวัดซ้ำในกลุ่มเดียวกันของคะแนนความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของความรู้ โดยมีอายุและประเภทการรับรู้เป็นตัวแปรอิสระ 54
3. ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของความรู้ในแต่ละระดับอายุ 55
4. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของความรู้ของตนเองในแต่ละระดับอายุ และในแต่ละประเภทการรับรู้ ... 56
5. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางชนิดวัดซ้ำในกลุ่มเดียวกันของคะแนนความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของความรู้ของตนเอง โดยมีอายุและประเภทการรับรู้เป็นตัวแปรอิสระ 59
6. ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของความรู้ของตนเองในแต่ละระดับอายุ 60
7. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของความรู้ของผู้อื่นในแต่ละระดับอายุ และในแต่ละประเภทการรับรู้..... 61

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

<p>8. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางชนิดวัดซ้ำในกลุ่มเดียวกัน ของคะแนนความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะ ที่เป็นแหล่งที่มาของความรู้ของผู้อื่น โดยมีอายุและประเภท การรับรู้เป็นตัวแปรอิสระ</p>	<p>64</p>
<p>9. ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนน ความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็นแหล่ง ที่มาของความรู้ของผู้อื่นในแต่ละระดับอายุ</p>	<p>65</p>
<p>10. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถใน การเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของความรู้ ของผู้อื่นในแต่ละระดับอายุ และในแต่ละประเภทการรับรู้.....</p>	<p>66</p>

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของความรู้ในแต่ละระดับอายุ และในแต่ละประเภทการรับรู้	52
2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของความรู้ของตนเองในแต่ละระดับอายุ และในแต่ละประเภทการรับรู้	57
3. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของความรู้ของผู้อื่นในแต่ละระดับอายุ และในแต่ละประเภทการรับรู้	62

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย